Megjelenik minden hétköznapon este 6 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: NAGYKANIZSA Kazinczy-u. 3.
Telefon-szám: 78. egy közlekállomással.

A szerkesztőséget illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők. — Kéziratok megőrzésére nem vállalkozik és névtelen leveleket nem vesz figyelembe a szerkesztőség.

Hirdetéseket és nyilttéri díjtáblázat szerint vesz fel a kiadóhivatal.

ZALA
POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva		Postai szétküldéssel	
Egy hóra	1.20 K.	Egy hóra	1.50 K.
Negyedévre	3.60 „	Negyedévre	4.50 „
Félévre	7.— „	Félévre	9.— „
Egész évre	14.— „	Egész évre	18.— „

Egyes szám ára 6 fillér.

Mulatságok, bál kimutatások és magánközlemények soronként 50 fillér.

Eljegyzési és születési értesítések díja 6 korona. Közgyűlésjelentés 6 sor.

XXXVII. évf. 14. szám. | Nagykanizsa, szerda, 1910. január 19. | Kiadótulajdonos: Zala Hirlapkiadó és Nyomda Rt.

Jótékonycélu előadás!!

A Nagykanizsai Keresztény Jótékony és Izraelita Jótékony Nőegyletek

vezetése alatt holnap szerdán 19-én világ rekord

nagy családi szenzációs müsort

mutat be az URÁNUS mozgó szinház,

melyből különösen kiemelendő CARMEN opera, hatásos dráma és Jézus születése, azonkivül még négy remek eredeti és humoros kép.

A távozó és az uj kormány.

Nagykanizsa, január 18.

A király a Wekerle-kormányt fölmentette és Khuen-Hédervár megalakitott kabinetjét állitotta, nevezte ki a kormányvitelre.

Mos[illegible]r tehát minden lekötöttség al[illegible] szabadultak azok is, a kik ed[illegible] Khuen-Héderváry vállalkozását idetően még csak nem is nyilatkozhattak szabadon a lelkök, a meggyőződésök szerint. Andrássy, Kossuth, Apponyi teljesen szabadon nem szólhattak eddig azért, mert nekik még a látszatát is elkellett kerülni, hogy talán kormányon akarnak maradni s ez mozgatja őket, mikor egy-egy vállalkozónak a kabinetalakitást megnehezitik.

Most már ennek vége van. A koaliciós kormány felszabadult teljesen minden lekötöttség aiól. Volt tagjai immár független, szabad politikusokká, olyan párttagokká lettek, akiket véleményök politikai maguktartása miatt nem lehet semmiféle meggyanusitással illetni.

A koaliciós kormány volt minisztereinek ajakáról lehullott minden zár. Ez a felszabadulás kétségtelenül nagy hatással lesz a további politikai alakulásokra.

Az ő felszabadulásuk pillanataiban visszagondolunk arra a nagy lelkesedésre, mellyel a koaliciós kormány kinevezését ezelőtt négy esztendővel a nemzeti ellenállás nehéz hónapjai után az egész magyar nemzet fogadta. És tartozunk az igazságnak azzal a kijelentéssel, hogy ezt az előlegezett nagy lelkesedést a koaliciós kormány a nemzeti szellem hatalmas fejlesztése, a kulturális és közgazdasági haladás terén bemutatott szép munka-eredménye utján nagyon is megérdemeltnek igazolta.

Hogy azután később a bécsi politika merev, teljesen elzárkozó magatartása következtében olyan komplikációk zavarták, bénitották meg müködését, amelyek miatt annak idején vallott és kijelölt programmját nem valósithatta meg: ennek ok-forrását nem a koaliciós kormány szellemében, hanem a mi szerencsétlen, áldástalan közjogi helyzetünkben kell keresni és lehet megtalálni. Ennek ok-forrása a mi festett alkotmányosságunk, mely lényegében nem más, mint házugságokkal leplezett (de nagyon ügyetlenül és gyatrán leplezett) autokratizmus. Igazán nevetséges dolog nálunk törvényhozó tényezőkről beszélni, mikor teljes világos, hogy végső eredményében is, lényegében is minden kizárólag egy ember akaratától függ. Most is ezen az egy akaraton tört meg a koaliciós kormány akarata is, meg a Justh-párt akarata is. Azzal szemben is, ezzel szemben is ott állott az az egy akarat, a király akarata, mely a másik törvényhozó, kormányzó tényező, a nemzetet képviselő országgyülés akaratáról tudni sem akart. De azért mi szörnyü nagy hangon beszélünk alkotmányos jogokról. Megsüthetjük az olyan alkotmányos jogokat, az olyan nemzeti akaratot, amikkel szemben a voltaképpen való hatalom nem beszél, hanem végső esetben egyszerüen a kardjához üt mint annak idején Albrecht főherceg is egy nála járt küldöttség szónoka elé állott, mikor ez az alkotmányról szónokolt, és kardjára csapva ezt mondta: „Meine Herren, das ist meine Verfassung.“

No de ,ne is fejtegessük ezt a mindenki előtt világos helyzetet! Hisz több, mint valószinü, hogy a politikai fejlemények nemsokára megint a legszélsőbb alakjában mutatják be a magyar nemzetnek azt a szomoru, áldástalan helyzetét, mely minden jogos nemzeti törekvés érdekében egyenesen nemzeti ellenállásba, küzdelembe harcba kényszeriti a magyar alkotmányt szintolizáló koronával szemben. Mert hisz bizonyos már most az, hogy Khuen-Héderváry semmit sem fog hozni a nemzeti követelésekből; tehát kormánya már a bemutatkozás pillanatában a lehető legbarátságtalanabb fogadtatásra számithat.

Annyira már a legügyesebb diplomatizálással és taktikázással sem lehet szeliditeni a hangulatot, hogy választásokra ne kerüljön a dolog. És a választások esetére valószinüen olyan hangulattal, olyan közös erővel tömörülnek a magyar politikai pártok, hogy elementárisan söprik el az egész kisérletezést, a kisérletezőkkel együtt. Ha jönnie kell, hát hadd jöjjön az a bizonyos „Verfassung“!

Zalaegerszeg közgyülése.

— Saját tudósitónktól. —

A dr. *Korbai* Károly polgármester elnöklésével megtartott rendkivüli városi közgyülés tudomásul vette, hogy a vármegye törvényhatósága által kórházi célokra kiutalt 11,145 korona 94 fillér az elmekórház felszerelési céljaira fog fordittatni. Ez a határozat azonban még belügyminiszteri jóváhagyásra szorul, ebbe pedig idő telik, a pénz meg immár sürgősen kellene, tehát a halaszthatatlan kiadások fedezésére a tartalékalaphoz kellett 6000 kor. kölcsönért fordulni. Az

A kanizsai takács-céh ládája.

Irta: **Halis István.**

Előbb egy kis kanyarodást kell csinálnunk, mielőtt a céh-ládához érünk.

Négyszáz év előtt Heltai Gáspár ezt a történetet mesélte el Fabuláiban:

Miskolcon egy arabs paripát mutogattak valami cirkuszban. A ló nemcsak szekeret huzott, mint a többi közönséges lovak, s nemcsak paripának használták, hanem még tudott számolni is. Ezenkivül megmutatta, ki a legszebb lány Miskolcon; lábával kikalapálta hány esztendős a csizmadiák céhmestere. Szóval tudós állat volt.

Előadás után azt mondja a céhmester a mellette levő egyik csizmadiának:

— Ez aztán csodálatos paripa! Mennyit tud! Megérdemli a zabot! Mi?

A csizmadia azonban legyintett egyet a kezével és azt felelte:

— Dehogy érdemli! Hiszen nem tud — csizmát varrni!

Ezen a fabulán persze nevet egyet az ember. Ilyen nem történhetik meg. Vagy legalább is „a régi jó időbeli“ polgár szük felfogásának, vagy pedig groteszk tréfájának tartjuk.

Pedig ki tudja, hogy száz év mulva nem fogják-e nevetségesnek találni a mi rettentő komoly erőlködéseinket és ivekszámra terjedő határozatainkat? A régi városi polgároknál látjuk, hogy azok sokszor nem tudták a lényegest megkülönböztetni a haszontalan dolgoktól. De hátha mink is csak olyanok vagyunk, csakhogy a magunk félszegségét nem vesszük észre?

Hanem azért mégis gyönyörüség egybegyüjteni a külsőségeken kapkodó polgárok becsületes erőlködéseiről megmaradt följegyzéseket.

Egy egész emberéleten keresztül én is gyüjtöttem a város történetére vonatkozó adatokat. Gyönyörködtem a városi *Purgerok* (polgárok) furcsa gondolkozásán, kicsinyeskedésén, zsugoriskodásán, mely mellett mégis olyan erős volt a köziránt való érzésük.

Kanizsán mindenki tudja, hogy a város történetét akartam megirni. Igazi müvelt emberek már régóta érezték ennek hiányát városunkban. Én ezt a hiányt szándékoztam pótolni.

Mutatóba néhány könyvet is adtam ki. (Hogy ráfizettem, az csupán kulturtörténet szempontjából lényeges, de nem tartozik a dologra.) Bizonyosnak tartottam, hogy a város intelligens emberekből álló képviselőtestülete szükségesnek fogja találni a város történetének megiratását.

A „Zala“ meg a „Zalai Közlöny“ is elég sokszor felhivták erre a városi közönség figyelmét. De a képviselőtestület (bár tagjai elég sürüen változtak) még mindig hallgatott.

„A pénzkiadástól mindig fáztak a városi polgárok. No, de előbb vagy utóbb mégis akad valaki köztük, aki megmozgatja a képviselőtestületet!“ Meditáltam magamban és tovább gyüjtöttem az adatokat, sőt a hivatalos munkám elvégzése után megszerzett szabad időmet egészen az adatgyüjtésnek meg a tanulásnak áldozom.

Eközben a vármegye megelőzött bennünket. Megszavazott a vármegye történetének megirására tizezer forintot, s mikor az elfogyott, megszavazta a második tizezer forintot is.

Kanizsán még mindig hallgattak.

Végre hét év előtt némi reménység kecsegtetett A városi tisztviselők nyomorult fizetésének megjobbitásáról volt szó, — s azt lehetett gondolni, hogy ez alkalommal a történetirásra is áldoznak valamit. Ha máskép nem lehet, hát évi ráta fizetéssel.

Akkor aztán az történt, hogy a városi képviselő testület éppen reám nézve akart kivételt tenni. Ugy tudniillik, hogy, ugyszólván semmit se akart adni. Ha nincsen annyi jó emberem, s ha Remete Géza, dr. Bród Tivadar, Dobrovits Milán, dr. Weisz Lajos és a többiek annyit nem fáradoznak, hát teljesen csuffá tesznek.

A város történetének megiratásáról természetesen szó sem volt.

Nekem pedig nem maradt más hátra mint a filozofiához fordulni és megnyugtatni magamat, hogy minden időben ilyen volt a polgári elismerés. De hát miért is foglalkozom én olyannal, amihez tulajdonképen semmi közöm sincs?

Miután pedig imigy kitapasztaltam, hogy Kanizsának semmi szüksége sincsen történetének megirására, s minthogy azóta a szemem is megromlott, hozzá még meg is öregedtem s az az idő, ami még hátra van, már kevés lenne Kanizsa történetének megirására, — tehát nem maradt más hátra, mint zajt kerülve csöndesen tovább folytatnom olyan dolgoknak gyüjtését, melyeket a későbbi történetiró használhat.

És most már közel vagyunk a céhládához.

Igyekeztem ugyanis megszerezni a Kanizsai régi céhekre vonatkozó tárgyakat is.

Fáradozásom meglehetősen kárba veszett Csupán a kalapos mesterek (Magistrorum Pileatórum) 1830. évbeli ártikulusait, jegyzőkönyvét és pecsétnyomóját kaptam meg, melyeket Halvax Friczi nagy ügyszeretettől sarkalva és semmi fáradságot nem kimélve keresgélt össze özvegy Dobrovics Dömötörné régi házának padlásán.

A sikertelenség, vagy a csekély siker dacára is kutattam a többi céhek relikviái után.

Kanizsán a legrégibb céhek egyike a takács-céh volt, s ezért különösen ez után kérdezősködtem mindenkitől.

Persze a takácsmestereket leghamarabb tette tönkre a civilizáció: a gyári munka. Ennek következménye az volt, hogy egyszerre eltüntek a takácsok. Más kenyérkereset után kellett látniok, mert nem lehetett megélni az apák mesterségéből. Annál nehezebb volt tehát megtalálni a céhnek vagyonát: a ládát, zászlót, duplért, jegyzőkönyvet és egyebet.

Azt mondták, hogy *Pál* Sándor (volt városi tanácsos) lakásán van a cég vagyona, mert ő volt az utolsó céhmester. Elmentem hozzá, de Pál Sándor sem azt

erre vonatkozó előterjesztést is elfogadta a képviselő testület.

Az 1910 évi virilis képviselők névjegyzékének megállapítása került ezután szóba. Dr. Berger Béla ügyvéd, képviselőtestületi tag, még a minap szóvá tette, hogy virilisek névsora nem helyesen állapittatott meg, mert a takarékpénztári igazgatók adójába nincsenek beleszámitva azok az összegek, a melyeket az illetők helyett pénzintézeteik fizetnek. A felszólamlás következtében a legtöbb adófizetők névjegyzékének megállapitása céljából ujabb tárgyalás tüzetett ki, a tárgyaláson azonban a takarékpénztárak részéről senki sem jelent meg, miért is a már korábban megállapitott névjegyzék változatlan maradt. Az erről szóló tanácsi előterjesztés is elfogadtatott.

Szigethy Elvira és Árvay Emilia óvónők fizetése 800 koronáról 1000 koronára emeltetett fel.

A Biró Márton utca vasuton túl eső részének világitása tárgyaltatott ezután, és a képviselőtestület jóváhagyta az e tárgyban a boba—csáktornyai vasuttársasággal létrejött szerződést, a mely szerint a villanyt vezető sodronyok a pályatest felett évi két korona bér ellenében átvezettetnek s igy lehetővé válik ennek az utcarészletnek is villannyal való világitása.

Majd azzal a felebbezéssel foglalkozott a közgyülés, a melyet a polgármester fizetésének felemelése ellen távirati uton adott be valaki Varga József név alatt. A távirat a zalaszentiváni állomáson adatott fel. Van ugyan négy-öt Varga József nevü polgártársunk, de ők mindannyian a megbotránkozás hangján tiltakoztak az ellen, hogy az alattomosan bujkáló, férfiatlan, rossz májuskodás nevükkel hozassék összefüggésbe. A polgármester fizetésének felemelését nem maga kéremezte, hanem azzal a város képviselőtestületének spontán és egyhangulag megnyilatkozó elhatározása kivánta honorálni az ő eredményteljes polgármesteri működését. Ez a működés pedig bőven nyit teret arra, hogy a polgármester ne csak jóakarókat szerezzen, hanem ellenségeket is. Ennek az ál Varga Józsefnek alkalmasint — és nem érdemetlenül — alaposan üstökébe markolhatott a polgármester energikus keze, Sohase szerezzen ilyen, hitványság még egy boszus pillanatot sem a mi polgármesterünknek.

A felebbezést természetesen visszautasitotta a közgyülés.

Több illetőségi ügy tárgyalása után a közgyülés véget ért.

Az uj kormány.

Eskütétel és bucsukihallgatások.

Hédervváry a trónörökösnél.

A hivatalos lapból.

A képviselőház összehivása.

— Táviratok és telefonjelentések. —

A kormányváltozás megtörtént. A Wekerle kormány tagjait ma bucsukihallgatáson fogadta a király, az uj kormány pedig letette a hivatalos esküt. A fölmentés é a kinevezés megjelent a hivatalos lap rendkivüli számában. Ezeken kivül még azt lehet megirni, hogy a képviselőházat péntekre összehivták.

Budapest, január 18

A király ma *bucsukihallgatáson* fogadta a *Wekerle* kormány tagjait. A leköszönő miniszterek egyenkint jelentek meg a király előtt és egy-egy kihallgatás husz percig tartott. A király kegyes szavakkal mondott köszönetet a miniszereknek az ország érdekében kifejtett fáradozásukért, különösen meleg szavakkal vett bucsut *Wekerlétől*, kinek megköszönte nehéz körülmények közt teljesitett szolgálatait és kifejezte azt az óhaját, hogy jövőben is számithasson szolgálataira.

Háromnegyed 11 órakor értek véget a bucsu-kihallgatások és ezután megtették az előkészületeket az uj kormány eskütételére. Az uj kormány tagjai *Khuen-Hédervváry* Károly gróf miniszterelnök vezetésével diszmagyarban jelentek meg a király előtt. Az eskütételnél *Apponyi* Sándor gróf és *Burján* közös miniszter mint magyar zászlós urak szerepeltek. Eskütétel után a király a miniszereket együttes kihallgatáson fogadta és miután rövid beszédet intézett hozzájuk cerclet tartott. Kihallgatás után a miniszterek visszatértek szállásaikra és délután visszautaztak Budapestre.

Béca, január 18.

Khuen-Hédervváry Károly gróf miniszterelnök délben *meghivást kapott Ferenc Ferdinánd trónörököshöz* a Belvedere palotába kihallgatásra. A miniszterelnök délután 2 órakor jelent meg a trónörökösnél. Beavatott forrás jelentése szerint a kihallgatás csak formai jellegü, bár több függő kérdésre is kiterjeszkedett.

Délben *Aehrenthal* külügymiszter látogatta meg Hédervváryt és hosszasan tanácskozott vele.

Budapest, január 18.

Gadi Sándor képviselőházi elnök e hó 21-re, péntekre összehivta a képviselőházat a következő tárgysorral: 1., elnöki előterjesztések; 2., a további teendőkre vonatkozó intézkedések.

Bécsből jelentik, hogy Khuen-Hédervváry miniszterelnök látogatást tett az osztrák kormány tagjainál és a közös miniszereknél s délután visszautazott Budapestre.

Budapest, január 18.

Ma délután a hivatalos Budapesti Közlöny rendkivüli száma jelent meg, mely közli, hogy a király a *Wekerle-kormány lemondását elfogadta* és a kormány tagjait egyenkint buzgó szolgálataik elismerése mellett köszönetének kifejezésével fölmenti.

Wekerle Sándorhoz a király a következő kéziratot intézte.

„Kedves Wekerle!

Magyar miniszteriumomnak általam ma elfogadott hivatali lemondása folytán önt magyar miniszterelnöki állásától, valamint a magyar pénzügy- és igazságügyminisztériumaim vezetésétől saját kérelmére felmentem. Ön ezen állásaiban, dacára a rendkivül nehéz körülményeknek nekem és az országnak sok irányban kitünő szolgálatokat tett. Midőn ezen teljes odaadással és fáradhatatlan buzgósággal teljesitett szolgálataiért őszinte köszönetet mondok, egyszersmind azon reményemnek adok kifejezést, hogy kipróbált képességeit a jövőben sem vonja meg."

Ezután közli a hivatalos lap a Hédervváry-kormány kinevezését. és a Wekerle-kormány államtitkárjainak hü és buzgó tevékenységük elismerése mellett történt fölmentését, végül a távozó kormány utolsó hivatali intézkedéseként a következő kitüntetéseket és előléptetéseket:

„*Szapjas* Lajos földmüvelésügyi osztálytanácsos a miniszteri tanácsosi cimet, *Kajtinger* Mihály, a fővárosi vizmüvek igazgatója az udvari tanácsosi cimet, *Zsedényi* Béla földmivelési osztálytanácsos és dr. *Ary* Pál kereskedelemügyi osztálytanácsos a III. oszt. vaskorona rendet, *Lechner* Rikárd és *Tormay* Géza kereskedelemügyi titkár, *Pallay* Sándor vasuti titkár, *Temple* Rezső és *Harmaty* Loránd belügyminiszteri titkárok a Ferenc József rend lovagkeresztjét kapták.

Háziszarka a kád alatt.

A hütlen kertészinas.

— Saját tudósitónktól. —

Petermann József Báthory-utcai kertész vasárnap éjszaka gyanus zörgölődésre ébredt fel. Eleinte csak azt hitte, álmodott, de a zaj csakhamar megismétlődött, erre fürgén ugrott ki ágyából, hogy a hivatlan éjjeli vendéget felkeresse. Eleinte a szobákat vette sorra, de sehol semmi gyanusat nem talált, végül a konyhába ment, hogy azt is átkutassa. Már-már itt is eredménytelennek mutatkozott a keresés, midőn Petermannak eszébe jutott, hogy a fenekével fölfelé fordított kádat is megnézi. És itt rá is akadt a zörgetőre.

Nagy meglepetés érte a kertészt, midőn az égő gyertyával arcába világitott a kád alatt rejtőzködőnek, mert abban saját inasát, Jamora János 17 éves kertészinast ismerte fel. A gazda szörnyü haragra gerjedve vonta kérdőre furcsa helyzetben talált inasát, aki nagyon megijedt a lelepleztetéstől. Majd akadozva elmondta hogy vacsora közben a konyhából egyik szobába surrant és ennek ablakain a reteszeket ugy elkészitette, hogy majd később az ablakokat kivülről kinyithassa és igy a lakásba juthasson. Terve sikerült is, persze csak félig, mert a szemfüles gazda megakadályozta annak végrehajtásában.

— Csak ennivalót akartam szérezni, mentegetőzött a fiu gazdája előtt, a rendőrségen azonban ennél sokkal őszintébb és érdekesebb vallomást tett.

Beismerte ugyanis, hogy mintegy kéthétel ezelőtt megismerkedett egy cselédleánnyal, akit vasárnap este mulatni akart elvinni, de mindössze csak 17 krajcárja volt, ez pedig tényleg kevés egy pezsgős vacsorához. A fiu tudta, hogy gazdája hol szokta levetett ruháját és ebben pénztárcáját tartani, az volt a terve tehát, amit a rendőrkapitány előtt tőredelmesen bevallott, hogy onnan 10 koronát elvisz.

A fiatal, de annál furfangosabb kisgonosztevőt a rendőrség éppen fiatal korára tekintettel nem tartóztatta le, azonbaz ellene a gyermekbirósági eljárást megindította.

HIREK.

— **Iskolátlan község.** dr. *Ruzicska* Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő ur közlés végett a következő levelet küldte hozzánk:

A „Zalamegye" január 9-iki számában „Iskolátlan község" cimü közleményben Börzönce községről elmondottakat, a tiszta igazság érdekében következőkben kell megvilágitanom: A vall.- és közokt. miniszter már 1897. évi 64176. sz. rendeletében arról értesiti a vármegyei közigazgatási bizottságot, hogy amennyiben Börzönce község az általa kérelmezett állami elemi iskolának még elhelyezését sem biztositja, a kérelmet, sajnálatára, nem teljesitheti. A közig. bizottság és kir. tanfelügyelőség mindazonáltal annyira magukévá tették a börzöncei állapotokat, hogy a miniszter 1901. évi 55916. sz. rendeletében hajlandó volt Börzöncén egy állami elemi iskola szervezését megfontolás tárgyává tenni, ha a község a megajánlott helyi járulék visszabocsátása és 200 kor tanitói lakbéregyenérték biztositása mellett az állami elemi iskola elhelyezéséről, az épület jókarban tartásáról és tisztogatásáról gondoskodik. Mindenki tudja: mily csekély áldozat kell ahhoz, hogy egy község egy tantermet és egy tanitólakást magában foglaló iskolaház költségeit a helyi járulék, illetve öt százalékos iskolai adó, 200 korona tanitói lakbéregyenérték biztositása mellett évek hosszu során, kényelmesen törleszthesse. Ugyszólván ingyen jut az iskolaházhoz. De Börzönce község erre az igazán nagylelkü ajánlatra sem reagált, ugy hogy 1908. évi 2617. számu intézkedésemben kijelentettem, miszerint ha a községnek a miniszter ur ajánlata nem tetszik, a törvény rendelkezéséhez képest, tanköteleseinek nagy számára való tekintettel, saját erejéből leendő iskolaállitásra fogom kötelezetni. A börzöncei iskolai ügyet hatékonyan támogató nagykanizsai főszolgabiró urral együtt 1908. évi október 25-én a börzöncei érdekeltséggel megtárgyaltuk a börzöncei állomásitás ügyét s az elüljáróság a miniszter ur feltételeit elfogadta. Miután pedig a zalaszentbalázsi körjegyzőséget megsürgettem, hogy a község részéről helyszini jegyzőkönyvi megállapodásunkkal szemben mily további intézkedések történtek, a körjegyzőségtől 1910. évi január hó 11-én 44. sz. a. kelt következő jelentést vettem: „Az ügy érdemére nézve jelentem, hogy a községbeli birtokosokkal tárgyalások indultak meg az iskolaépités céljára szükséges telek iránt, de ez maig sem sikerült, mert épp az iskola felállitását legjobban sürgető egy-két egyén tudna telket adni, de ezek oly óriási árt kértek, hogy lehetetlen volt megszerezni. A tárgyalások tovább folynak a telek szerzése iránt. Hogy előbbre nem vagyunk, annak tisztára a lakósság nemtörődömsége az oka." Midőn több kommentárra nem szoruló nyilatkozatom szives közléséért szerkesztő urnak köszönetemet nyilvánitanám, vagyok Zalaegerszeg, 1910. január 14, teljes tisztelettel: *dr. Ruzicska Kálmán* kir. tan., tanfelügyelő.

— **A polgármesterek tanácskozása.** A renedzett tanácsu városok polgármesterei orsz. egyesületének tanácsa vasárnap délelőtt Budapesten ülést tartott, melyen *Vécsey* Zsigmond, Nagykanizsa város polgármestere is megjelent.

— **Kinevezés.** A kereskedelmi miniszter *Goszleth* Lajos kir. főmérnököt a kőmives, kőfaragó és ácsmesteri képzettség megvizsgálására *Zalaegerszegen* szervezett bizottság elnökévé kinevezte.

— A Dunántuli Közművelődési Egyesület igazgató választmánya 1910. január 21-én délután fél 5 órakor ülést tart.

nem tudta hova vitték a céhládát, sem azt, hogy ő utána volt-e más céhmester. A városi tanácsosoknak mindig rossz volt a memóriájuk.

Itt aztán megakadt a dolog.

A napokban Tibolt Bódival találkoztam az utcán. Könyvet szorongatott a kezében és a szokásos nagy lépéseivel akart eltünni a szemem elől.

—Hohó! Megállj csak. Miféle könyv az? Mert akinél könyvet látok, azt nem engedem olyan könnyen elszökni előlem. Hát kiderült, hogy az a könyv: *Az iparosok olvasótára.* Éppen abban a füzetben a céhekről, nevezetesen a miskolci zsidó céhről vannak benne ismertetések. Persze mindjárt kanizsai céhekről diskuráltunk s én hamarosan előhozakodtam, hogy a takács céh irományait milyen hasztalanul keresem.

És Bódi egyszeriben megmondta hol van, amit én 25 év óta keresek.

— A Béri-családnál van. Béri János volt a takácsok utolsó céhmestere, az én apám meg az utolsó nótáriusa.

Hisz akkor gyöngyen van, mert Bérinek a veje a mostani város-gazda, a Pahocsa István! Ez meg olyan derék gyerek, hogy csak szólani kell neki és előteremti a céh irományokat a föld alól is.

Másnap aztán megemlitettem a dolgot a város-gazdának. Igen kevés szóból megértette mit akarok.

És két nap multva már beállit Pahocsa István az én kamraforma hivatalos szobámba. Egy nagy darab mázos korsót helyez az asztalomra. A ház padlásán találta. De milyen korsó volt az! A kanizsai takács céh részére remekbe készitett művészi munka! Rajta dombormübe faragva három *vetélő* van, melyet két oldalról két oroszlán iparkodik elragadni olyan erőfeszités mellett, hogy még a nyelvüket is kilógatják miatta. Alatta a fölfeszitett Krisztus. Azután egy turbános férfinek meg egy hölgynek mellképe. A korsó oldalán 2 rozetta. Végül belevésve a fölirás: „1800 Horvát József Tsináta. Die 15 Decembris. Téter Mihál Tsináta czé korsó".

Miután kedvemre kigyönyörködtem magamat, a pompás tárgynak kijelöltem szobámban egy disz-helyet, és elhelyeztem a tüzelőfa szomszédságában.

Tegnapelőtt (pénteken) délután megint beállitott hozzám Pahocsa: Egy ládát hozott, mely tele volt régi könyvekkel és papirosokkal. Ezt is a padláson szedte össze.

Ime tehát itt van a céh-láda!

Mert az csakugyan az volt. A kanizsai takács céhnek a ládája.

A céh artikulusok még nem kerültek elő. De Pahocsa István bejelentette, hogy a céh duplérokat megtalálta szintén a padláson, s ha el lehet valahol helyezni, hát elhozza azokat is.

A céh-ládára nézve pedig már az érdemes városgazda is megjegyezte, hogy a ládának hagyon vastag az alja.

(Folyt. köv.)

Megjelenik minden hétköznapon este 6 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYKANIZSA
Kazinczy-u. 3.
Telefon-szám: 78.
egy mellékállomással.

A szerkesztőséget illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők. — Kéziratok megőrzésére nem vállalkozik és névtelen leveleket nem vesz figyelembe a szerkesztőség.

Hirdetéseket és nyilttéret díjszabás szerint vesz fel a kiadóhivatal.

ZALA
POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva:		Postai szétküldéssel	
Egy hóra	1.20 K.	Egy hóra	1.50 K.
Negyedévre	3.50 „	Negyedévre	4.50 „
Félévre	7. „	Félévre	9. „
Egész évre	14. „	Egész évre	18. „

Egyes szám ára 6 fillér.

Mulatságok, bálok kimutatások és magánközlemények soronként 50 fillér

Eljegyzési és születési értesítések díja 6 korona. Közösségi 5 kor

XXXVII. évf. 15. szám. | Nagykanizsa, csütörtök, 1910. január 20. | Kiadótulajdonos: Zala Hirlapkiadó és Nyomda Rt.

Jótékonycélu előadás!!

A Nagykanizsai Keresztény Jótékony és Izraelita Jótékony Nőegyletek

vezetése alatt ma szerdán világ rekord

nagy családi szenzációs müsort

mutat be az URANUS mozgó szinház,

melyből különösen kiemelendő CARMEN opera hatásos dráma és Jézus születése, azonkivül még négy remek eredeti és humoros kép.

Hamis játék.

Nagykanizsa, január 19.

A király kinevezte Khuent. Hogy mit akar vele elérni, az iránt nincs kétség. Letörni a nemzeti akaratot és lehetetlenné tenni azt, hogy a gazdasági függetlenségünkért folyó harcunk sikerre vezesen. Mint Kristófi érkezésekor, most is avval a jelszóval jönnek, hogy ők a népakarat apostolai. Ők az általános választói jog kipróbált harcosai.

Bécsben szépen kieszelték, hogy az általános választói jog jó lesz ujból maszlagnak, azt sikerrel lehet kijátszani a nemzet egységes akarata ellen. Szerencse, hogy még azok is, akik Kristófi idejében lépremententek, most tisztán látnak. Jól tudja itt mindenki azt, hogy nem a népakarat kiterjesztéséről van szó, hanem a népakarat letöréséről, — a népakarat segélyével. Nekik a választójog csak eszköz arra, hogy a nép akarata itt soha meg ne valósuljon, hogy ez az ország örökké az maradjon, ami volt eddig: gyarmata, fejőstehene Ausztriának.

Magyarországon egy-két obskurus mágnáson és reakciós atyafin kivül alig van számbavehető politikus, polgár, aki ne lelkesednék az általános választói jogért. Nagyon természetes, hogy ez a jog éppen azért kell a nemzetnek, hogy vele még nagyobb nyomatékot, sulyt adjon abbeli követelésének, amely a gazdasági függetlenség" és nemzeti boldogulás utjait egyengesse. Tehát a választói jog nekünk éppen az ellenkezőjéért kell. A császár a választói joggal örökös igába akarja a fejünket hajtani, mi talpra akarjuk állitani a nemzetet, erős, kemény és elszánt harcra, amelytől azt várjuk, hogy a császári hatalom tultengését örökre lehetetlenné tegyük.

Bécsben megforditva látják a helyzetet. Az általános választói jogot mumusnak állitják ellenünk. Mi nem félünk ettől a mumustól. Hadd jöjjön. Szivesen üdvözöljük. Erők forrását látjuk benne. Ebből a forrásból szivesen merit a nemzet, mert vele nem csak Bécset készül megtörni, de megtöri azt a gerinctelen hadat is, amely ittbenn is lehetetlenné teszi, hogy a nemzet szárnyait szabadon bontogassa.

A Bécsből megindult hamis játék itt senkit el nem keserit. Khuen elküldését legfölebb szánakozó mosollyal szemléli mindenki. Az ő szereplése afféle muló tünet lett abban a hosszu válságban, amely azóta tart, mióta a nemzet öntudatra ébredt és itt belátta mindenki, hogy önálló gazdaság nélkül Magyarország sohasem haladhat előre.

Khuen kinevezése a nemzetben egyelőre semmi emóciót nem keltett. Igen gyenge legény ez az ur ahhoz, hogy visszaforditsa az árt, amely feltartóztathatlan erővel indult meg a függetlenségi törekvések felé. Ha valaha bizalommal tekinthetünk a jövő elé, most, Khuen elküldése után, még fokozottabb mértékben tehetjük. Nem olyan hitvány még ez a nemzet, hogy egyszerü hatalmi szóra beadja a derekát.

Züllik a néppárt.

Kilépések a pártból.

— Saját tudósitónktól. —

Annak a tisztulási processzusnak, mely a magyar politikai életben most végbemegy, az első örvendetes eredménye az, hogy a politikai haladás egyik gátló tényezője, a néppárt oszlásnak indult. Az uj keletü keresztény szociálista párt mér rá halálos csapásokat és habár az uj párt sem képez olyan alakulást, mely a tiszta haladás szempontjából megállná helyét, a feudális reakció pártjával szemben hivatása van.

A pártbomlás megindult. *Giesswein* Sándor kanonok már kilépett a néppártból s a keresztényszociálista párthoz csatlakozott, amelynek eddig csupán egy képviselő tagja volt, *Csiiáry* Béla, aki ennek előtte szintén a néppárthoz tartozott. Hir szerint, legközelebb a néppártból még kilenctiz képviselő fog kiválni, kik valamenynyien a keresztény szociálistákhoz lépnek be.

Ha ezek után még bekövetkezik az, hogy *Nagykanizsa* képviselője, *Zichy* Aladár gróf visszavonul a politikától, bekövetkezhet a néppárt teljes szétzüllése.

A február havi esküdtszék.

Kisorsolták az esküdteket.

— Saját tudósitóntól. —

A napokban kisorsolták a törvényszéken a jövő hóban összeülő esküdtszéki ülésszak esküdtbiráit. A február 7-én kezdődő esküdtszéki tárgyalások közül azonban azok a nagyobbszabásu bűntények mind hiányzanak, melyek az utóbbi időben oly szomoru hirességet szereztek vidékünknek. Ezek a rémes gyilkossági ügyek még mind a vizsgálat stádiumában vannak és a február 7-től 12-ig tartó tárgyalásokon csak a következő ügyek kerülnek az esküdtek verdiktje elé: 7-én Kolompár Sándor és társai rablás büntette miatt, 8-án Horváth Bazsó János rablás büntettének kisérlete, Horváth Péter gyujtogatás büntette, Prepelics Mátyás (a drávavásárhelyi gyilkos) gyilkosság és

A kanizsai takács-céh ládája.

Irta: **Halis István.**

II.

Vastag bizony. Rögtön észre lehet venni, hogy a ládának kettős feneke van. Valószinüleg az artikulusok vannak elhelyezve a rejtekben.

Különben meglehet, hogy semmi sincs ben, mert látni lehet, hogy a rejteket már többször fölfeszitették.

Ámbár az is lehet, hogy ezek feszitési nyomok, még abból az időből valók, mikor az uj céh-mester őrizete alá került a láda s ez mindig megnézte, hogy benne vannak-e az ártikulusok?

A ládában vannak régi könyvek, melyek nem mások, mint a céhnek protokulumai. Aztán van egy füzet szövésminta Kézi rajz. E minták után készitették a gyönyörü *damaszk* abroszokat és törülközőket. És valószinüleg e minták után kellett megcsinálni a mestermunkát.

Igazán kár, hogy előbb nem fedezték föl ezeket a mintákat. Mert *Malonyai* Dezső okvetlenül berajzoltatta volna „A Magyar nép müvészete"-hez, amikor két év előtt Kanizsán járt adatokat gyüjteni.

Az irományok egy részét már megették az egerek.

A foszladozó régi dolgokat azonnal szemügyre vettük, s nagy gyönyörüség közben meg azt is elfelejtettem, hogy a tanácsülés előtt a polgármesterhez kellett volna mennem egy ügyben.

Hogy pedig a gyönyörüségből másnak is juttassak, meginvitáltam Nagy Samut a „Zala" felelős szerkesztőjét, hogy tekintse még a kincset.

Nem jött el. Nyilván jobban érdeklik a fiatalabb dolgok.

Hogy azonban a publikum mégis tudomást szerezzen arról, mi van a ládában, tehát csak ugy sebtiben irok róla valamit.

Ezek a céhbeli följegyzések lényegteleneknek látszanak, de azért sokra nézve utmutatást adnak a történetirónak. Mert még az is érdekes, hogy a kocsonyának, spanyolviasznak, sunkának, szalonnának mi volt az ára a régi „időben.

Bár az ártikulusokat nem találták meg, de azért máris meglehet állapitani, hogy a céh nemcsak Kanizsa városára terjedt ki, hanem Galambok, Bakónak, Gelse, Türje, Garabonc, Csapi stb. községekre is, s alighanem egész Szalavármegyére.

A céhbe állónak esküt kellett letenni. Az eskü teljes szövegében megvan az 1805. évi protoculum első lapján. Igy szól:

Hitt Le Tétely

Én N. N. Esküszöm a Minden Ható élő Istenre, ki Atya és Fió és Sz. Lélek Isten és a Boldogságos Szüz Mária és Istennek minden Szenteire, hogy én ezen Bötsületes Takács Czéhbeli Mester Emberekkel Eő Fölségétől adatott Artikulusunk mellyet, s azoknak szükségesebb punktumjait, megtartom, Félre tévén minden nemő Atyafiságot szeretetet, Félelmet, igéretett, gyülölséget, az igazságot hamisságnak, az hamisságot igasságnak nem mondom, mindenekben a jobb bötsületes Czéhbeli Mester Társaimmal igazán élni és halni kivánok tehetségem szerént, Isten engem ugy segéllyen, és Istennek minden Szentei, és Istennek Szent Evangeliuma. Ammen.

Legrégibb feljegyzésekből néhány mutatvány:

1722. junius 1. Szárhegyi Takács Matiás egy funt Viaszszal Tartozik.

1724. Die 8. Martii, Dolgozot az Betsületes Czébe Lipolczy Gergely Mester. Büntettetet az Becsületes Czétül 3 Forintra azért, *hogy az gazdágot megverte.*

Anno 1738. Die 30. Decembris *Finidltatott* és Véghez vitetett a Takács Ferencz mám és Czimester Horvát András uram között való *együveszés* és az Külső Mester Uraimék és Esküt Uraimék aztot Találták, hogy-ha ennek utánna az Böcsületes Czéhünkben akár Melyik Mester Embertül *együveszés* Lészen, büntetése f. 12, — az Czémester Uram Duplummal id est f. 24. (Ebben a végzésben nagy bölcseség van. A céhmester köteles *tisztességesebben viselkedni*, mint más közönséges tag. S ha mégis megfeledkezik magáról, hát dupla büntetést kell fizetnie.)

A vándorlás kötelező volt, mert másképp nem vették fel mesternek a céhbe. Csakhogy ezen is segitett az ősi *magyar medikámentum*: a protekció meg a pénz.

Meg lehetett *váltani* a vándorlást. Aztán ha valaki nem tudta jól megcsinálni a remekmunkáját, hát azt is meglehetett reperálni: csak jó *szószólló* kellett, meg pénz.

Fele taksát fizettek a céh tagoknak fiai. Sőt az az idegen legény is fél taksát fizetett, amikor mesternek felvették, aki a céhben levő tagok egyikének leányát vette feleségül.

Érdekesebb feljegyzések ebben a nemben.

1788. március 24 én *Móger Mihály* Alkudott az Bötsületes Czéhünkben Artikulusunk szerént mind a Mester Ember leányát él vévén Fél Czéhre ugy mind 15 fortot fizetett.

1799. január 20-án *Béri Jóseff* Alkudott az Bötsületes Czéhünkben Artikulusunk szerént 30 forint Summa pénzben, az *vándorlása helet* 12 fo. az remekben levő *hibákért* 7 fo.

1780. febr. 1. én *Samu János* fizetett az vándorlása helett 12 fo, az *remek helett hogy nem csinyált* 10 fo.

Ugyanennek a fia *Ifju Samu János* Kis Kanizsai 1819. január 3. án Érdemes Czéhünk előtt kegyelmet nyert az Bé vétele iránt, ámbár sem valóságos *Inasi idejét* ugy nem különben az Legényi idejét igazán Ki nem töltötte. Füzetett 52 f.

De ez az ifju Samu János nem becsülte meg magát.

1819. május 20-án ez van beirva:

Kis Kanizsai if. Samu János, Édes Attyának sok esedezései által az Bötsületes Czéhbe bé vételődött, nem tekéntvén az eő Előbbi Gonosz sok izbéli tselekedeteit, valamind Diákségi viseleteiben, mégis Mester Ember létiben az Pandurok által meg fogattatódot, az Homoki Komáromi Butsu alkalmatosságával az Pintzéhez egy bizonyos Szent Györgyi k . . . . t vezetett és az Pintze héljára föl is helyeztette, a kivel bizonyos rosz szándékát el is követte, ezért, s később ki világosodott más gonoszságért az Betsületes Czéhből *kitörültetett.*

1805. aug 26-án *Nájmáer Ferencz* fi-

sablás miatt, 11-én Péntek Vendel és társai s végül 12-én Horváth Csutorás György halált okozó sulyos testi sértések büntettelvel vádolva

Az ülésszak kisorsolt esküdtelnek névsora a következő

Rendes esküdtek:

Pető Vilmos kereskedő Keszthelyen, Pethő Jenő gyógyszerész Csáktornyán, dr. Ettlényi Géza ügyvéd Nagykanizsán, Polák Vilmos kereskedő Pacsán, Schmidt Ádám földmives Langvizen, Kállovics Pelva József földmives Nagykanizsán, Stinler Kálmán magánzó Keszthelyen, Halfnef János bankhivatalnok Nagykanizsán, — Schweiger Sándor kalapos Keszthelyen, Schmidt Zsigmond cementgyáros Nagykanizsán, Hirschmann Leó kereskedő Csáktornyán, Kaufmann Ferenc asztalos Nagykanizsán, dr. Hochstädter Sándor ügyvéd Keszthelyen, Vilim Péter asztalos Keszthelyen, Farkas János földmives Pacsán, dr. László Béla ügyvéd Csáktornyán, — Frisch Samu órás Keszthelyen, Leitner Lipót kereskedő Letenyén, ifj. Wajdits József könyvkereskedő és dr. Málek László ügyvéd Nagykanizsán, Töreky Aladár bérlő Valluson, Kolovits Menyhért földmives Magyar-Szerdahelyen, Farkas Sebestyén főkertész Keszthelyen, Takács János földmives és Konold Frigyes bérlő Nagykanizsán, Hertelendy Gábor földmives Vindornyalakon, Nagy Károly vendéglős és Muzikár Vince asztalos Nagykanizsán, — Morandini Román téglagyáros Szentjonán és Heimler József kereskedő Nagykanizsán.

Helyettes esküdtekül pedig a következő nagykanizsaiakat sorsolta ki a bizottság: Dávidovics József, földmivest. Zollner János, reszelővágót. Steiner Zsigmond, kereskedőt. Grünhut Alfréd, kereskedőt. Marton József, földművest. Darics Kálmán, asztalost. Liplin László, földművest. Trojkó Gyula, rézművest. Sneff Péter László, földmivest. Móger Károly, szabót.

Kormányok jönnek, mennek.

Bucsuzkodó miniszterek.

A két függetlenségi párt tárgyalása.

— Táviratok és telefonjelentések. —

Budapest, január 19.

Khuen-*Héderváry* Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt megjelent a miniszterelnökségen, hol *Skerlecz* Iván báró tanácsosnak referáltatott magának. Ezután a miniszterelnökség tisztviselőit fogadta, kiknek nevében *Romy* Béla miniszteri tanácsos üdvözölte a uj miniszterelnököt, ki válaszában kijelentette, hogy már első miniszterelnöksége idejéből ismeri a tisztviselőket, kiknek támogatását kéri.

A Wekerle-kormány tagjai ma délután bucsuztak el az egyes miniszteriumok tisztviselőitől. A minisaterelnökségen délelőtt fél 11 órakor az összes volt miniszterek és államtitkárok vettek bucsut *Wekerle* Sándortól, ki megköszönte hathatós támogatásukat. Wekerle ezután a miniszterelnökségi tisztviselőktől bucsuzott. Ezek nevében Romy Béla tanácsos intézett beszédet Wekerléhez, ki válaszában őszinte köszönetet mondott a tisztviselőknek szives támogatásáért és kitartó buzgalmáért.

A kereskedelmi minisztérium tisztikara fél 12 órakor bucsuzott *Kossuth* Ferenctől, kihez *Szterényi* József intézett beszédet. Kossuth könyekig meghatva mondott köszönetet. Hangoztatja — ugymond — az ország előtt, hogy ezen tisztviselői karban annyi erőt és buzgóságot tapasztalt, mely minden polgáriasult állam büszkeségére válhat. Kéri, tartsák meg tovább is jóemlékezetükben. Ezután a tisztviselők *Téglásy* István min. tanácsos vezetésével Szterényitől bucsuztak, ki meleg szavakban válaszolt.

Andrássy Gyula gróf és *Hadik* János *Bezerédy* Viktorhoz intézett leveleikben vettek bucsut a belügyminisztérium tisztikarától.

Budapest, január 19.

Khuen Héderváry miniszterelnök ma délelőtt megjelent a képviselőházban, hol *Gadi* Sándor elnökkel és *Návay* Lajos alelnökkel félóra hosszat tanácskozott, majd *Dessewffy* Aurél grófot, a főrendiház elnökét kereste fel és bejelentette neki, hogy a képviselőházi elnökséggel folytatott tanácskozásai alapján a kormány a képviselőház és a főrendiház hétfői ülésein fog bemutatkozni. A miniszterelnök arra kérte a képviselőház elnökét, hogy a pártok vezetőit hivja össze értekezletre, melyen a miniszterelnök a képviselőház napirendjére vonatkozólag akar javaslatot tenni.

A kormány tagjai ma délután miniszteri tanácskozásra jönnek össze, melyen a közvetlen teendőket beszélik meg. A kormány holnap veszi át hivatalát és holnapután a pártok vezéreit tájékoztatja programmjáról.

Budapest, január 19.

Félhivatalosan jelentik: A lapokban különböző kombinációk jelentek meg arra vonatkozólag, hogy az egyes tárcákat és az államtitkári helyeket kikkel fogják betölteni. Illetékes helyen kijelentik, hogy mindez önkényes kombináció, mert a képviselőház csak *hétfőn* tartja első ülését és ezt megelőzően a kormány egyáltalában nem foglalkozik ezekkel a kérdésekkel.

Budapest, január 19.

Politikai körökben elterjedt hirek szerint *a két függetlenségi párt egyesülése* ügyében *Prónay* Dezső báró főrendiházi tag vállalkozott a közvetitő szerepre. Állitólag ma tárgyalt *Kossuth* Ferenccel és még hétfő előtt tanácskozik *Justh* Gyulával is.

Megunt mandátum.

Szécsény, január 19.

A szécsényi kerület képviselője, gróf *Majláth* Géza ma itt beszámoló beszédet mondott, melyben a politikai helyzetet ismertette. Megköszönte választói bizalmát és kijelentette, hogy egyuttal bucsuzik tőlük, mert többé nem kiván mandátumot viselni.

Confetti, Serpentin, Cotillon

igen jutányos áron kapható

Fischel Fülöp Fia könyvkereskedésében Nagykanizsán.

zetett az *Mester esztendő ki nem töltéséért* 4 f.

1809. november 20-án *Téter Mihály*, (akinek a neve a céh-korsóba van bevésve), fizetett Czéhre 30 f. az Mester Ebédért 25 f. az Aprólékosokért 2 f. 24 kr. Az Remekben levő hibákért 4 f. Summa 61 f. 24 kr.

1818. dec. 20-án *Knausz János* fizetett 78 f. 30 krajcárt, de ellenben, *ha az Ur Isten oly szerentsét adna néki* hogy Mester Ember gyermekét találná elvenni, az Bé füzetett summábul vissza adattatik néki 30 forint.

1824. január 8-án *Kósek* János folyamodott, hogy *minthogy Ő Katonáskodott 16 esztendőkig*, hogy az Érdemes Czéh engedné el neki Szolgálatot, — egy akarattal elengedtetett neki.

1830. Szeptember 3-án *Pörsöli* Istfán megbüntetődött *tisztátalanságért* 12 forintra.

Legtöbbet fizetett a céh pénztárába a Kiskanizsai Születésű *Szilajka László* 1830 március 18-án. Minthogy részletesen fel van sorolva a járándóság, tehát én is közlöm. Fizetett:

1.	Táksza pénz	30 f.
2.	Merenda pénz	20 f.
3.	Duplér pénz	24 f.
4.	Zászló pénz	5 f.
5.	Mester Esztendőért	12 f.
6.	Remekben levő hibáért	7 f.
7.	Aprólékosért	1 f. 24 kr
8.	Fötskendezőre	2 f. 30 kr
9.	Tábla járásért	2 f. 30 kr
10.	Remekjét elvitte	1 f.
	in Summa	105 f. 24 kr

(Folyt. köv.)

HIREK.

— **A postaigazgatóság köréből.** Vucskics János postatiszt Nagykanizsáról Eszékre, Probszt Ferenc Dombóvárról Pécsre, Stern Gábor segédtiszt Dombóvárról Nagykanizsára, Kovách Lajos gyakornok Pákról Dombóvárra, Kattauer Jenő Szekszárdiól Dombóvárra helyeztetett át. — Helyesfán, Kiskajdacson, Kiskozáron, Palányban, Tótszerdahelyen a postai ügynöki állásra pályázat van hirdetve.

— **Vasuttervek.** A pápa—devecser—sümegi h. é. vasut közigazgatási bejárását még Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elrendelte. A bejárás Pápán január hó 25-én délelőtt 9 órakor, Somlyóvásárhelyen 26-án 9 és félórakor, Devecserben 27-én délelőtt 9 órakor, Sümegen pedig 28 án délelőtt 9 órakor kezdődik

A kereskedelemügyi miniszter *Fábián* Lajos budapesti vállalkozó mérnöknek a tervezett Veszprém-nagyvázsonyi h. é. vasutnak Nagyvázsonyban tervezett végállomásából kiindulólag Vigánt, Petend, Kapolcs és Gyulakeszi községek érintésével a m. kir. államvasutak *tapolcai* állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü h. é. vasut vonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Végül a következő érdekes hirt vesszük a „Csurgó és Vidéke" ,cimü lapból: A *Csurgó-nagykanizsai vicinális* ügyében az érdekelt községek, melyeket a kiépitendő vonal érinteni fog, a mult napokban tartott üléseiken nagy lelkesedéssel elhatározták az épitéshez való hozzájárulást s minden község erejéhez mérten nagyobb összeget szavazott meg az épités költségeire.

A községek e nekibuzdulásának ugyan csak elvi jelentősége van, mert a vasut tervét a Franz-cég elejtettte, de azért figyelemreméltó jelenség ez, mert kiviláglik belőle, hogy ebben Nagykanizsa büszke városa Ihárostól és Inkétől tanulhat egy kis európai gondolkozást.

— **Gyászrovat.** Őszinte részvéttel értesülünk egy volt kanizsai urinő korai elhunytáról. *Kövesdi* Kálmánné, Kövesdi Kálmán volt nagykanizsai kereskedő neje Budapesten tegnapelőtt meghalt. A korán elhunyt urinő holttestét Kaposvárra szállitották és ott ma temetik. Halálát férje és fia, Kövesdi Imre vasuti tiszt gyászolják.

— **Házvétel.** *Székely* Nándor városi mérnök özv. *Pongrácz* Jakabné született Domján Julianna Batthyány-utcában levő sarokházát 24 ezer koronáért megvásárolta.

— **Tilos a maszkában járás.** Kanizsán „maszkában járás"-nak nevezik a farsangi álarcban való látogatásokat. Az az hogy nemsokára ugy leszünk, hogy csak nevezték annak. Mert a főkapitány, okulva azon a sok kisebb nagyobb gonosztetten, mit a felismerhetetlen álarcosok, kik teljesen idegen házakba is betolakodtak, elkövettek, — betiltotta az álarcban járást, illetve azt a rendeletet hozta, hogy minden ilyen farsangi tréfát előzetesen be kell jelenteni a rendőrségen.

— **Hatósági mészárszék.** *Sopronból* jelentik: A város pénzügyi bizottsága tegnapi ülésén egyhangulag elfogadta a rendőrfőkapitány ama javaslatát, hogy a város hatósági mészárszéket állitson fel.

— **Nagy tűz egy pusztán.** Óriási tűz pusztitott Belcsapusztán, *Kremsier* Károly uradalmában, a mely órákon át a legnagyobb veszedelemmel fenyegette Kremsier nagy szeszgyárát és gőzmalmát is. A tűz az uradalom egyik istálójában támadt, állitólag a villamos vezeték rövidzárlata miatt. A barcsi tüzoltóságot telefonon kérték a vész helyén való megjelenésre. Mire a csapat szivattyuival s fölszerelésével kiért a pusztára, a tűz már az istálók nagy részét elpusztitotta; de azért még mindig nehéz munka várakozott rájuk. A kár jelentékeny, melynek legnagyobb része azonban a biztositás révén megtérül.

— **Mégegyszer: „A kutya!"** Az alábbi levelet kaptuk és sokkal inkább tartjuk a török-magyar barátságot, semmint helyt ne adnánk egy védtelen kutya nyilatkozatának.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Én nem vagyok konfidens és nem merem önt barátomnak cimezni. Igaz ugyan, hogy ön is csak ujságiró, a „Magyar Pajzs" szerkesztője pedig, a ki szintén ujságiró, engemet cikkében barátjának nevezett s igy volna némi jogcimem önt is barátomnak szólitani. Én azonban nem teszem. Elvégre egy mindössze kétéves himkutyának sem lehet az ambiciója, hogy ez az egész kutyavilág ő körülötte forogjon . . . Mindazonáltal kérem, hogy személyes kérdésben, igen tisztelt barátommal szemben adjon helyt alábbi soramnak:

Két évvel ezelőtt születtem, előkelő nemesi-keresztezésből és republikánus érzelmü gazdám az akkoriban felakasztott orosz nihilisták egyikéről „Nyikov"-nak nevezett el.

Négy évvel ezelőtt tehát már csak emiatt sem kapkodhattam igen tisztelt barátomnak biciklizéstől kemény s amugy sem valami kivánatos lábikrája után. Majd ép a Kossuth Lajos utcában a zalaegerszegi korzón jut ilyen eszembe, a hol annyi szép nőszemély sétál . . . Hogy is ne! Egyszer ugyan beteg is voltam, de háziorvosom, Polgár Árnold, ekkor sem rendelt nekem — sovány hust . . .

-Nincs ugyan annyi lakbérem, mint egy főgimnáziumi tanárnak, de azért tagadom, hogy az udvaron, vagy a járdán laknám. Hatalmas anakronizmus az is, hogy én éjféltől reggelig ülvöltök. Pont tizkor fekszem és 7-kor kelek. Elég nyárspolgári életmód. Tisztelt barátaimnak is ajánlanám s Hankenak. Nappal ugyan ugatok és a gyermekekkel is játszom; ha böstörködnek velem, de még senkit sem martam meg és engem sem bántott senki. Pedig a harapós kutya — mint ezt tisztelt barátom is tudja — néha oldalba lészen billentve.

Ugatom a holdat s a tövisdisznót . . . mondja ő.

Ugyan, ugyan tisztelt barátom! Azért, ha egy kutya mindent megugat, mindenki tehet annak a kutyának szemrehányást, csak egy hetilap szerkesztője nem . . .

Üdvözli barátja

Nyikov.

— **Megégett ember a kórházban.** Sulyos égési sebekkel boritott testü embert hoztak tengap a nagykanizsai közkórházba. Az égett ember nem akart beleegyezni, hogy a rendőrség kihallgassa, de a kórház vezetőségének kötelessége minden egyes sérüléses betegét a rendőrségen bejelenteni, amely viszont megállapitani tartozik, hogy nem forog-e fenn büntény az egyes eseteknél. Igy tehát kihallgatták *Benczik* Mihályt is, kit Egeraracsáról szállitottak ide összeégett arcával és kezeivel. A kihallgatás igazolta, — hogy Benczikkel semmi törvény-ellenesség nem történt, hanem saját vigyázatlanságának áldozata. Az összeégett ember ugyanis Egeraracsán egy jobbmódu gazda kegyelméből nyert állandó éjjeli szállást annak istálójában. Itt volt az ágya, s vasárnap este, midőn aludni tért, az ágy lábára tette a csöppnyi égő faggyugyertyát, — mellyel magának világitott. Mig azonban nehány percre kiment az istállóból, a kis gyertya elégett és égő bele leesett a földön szanaszét heverő szalma közé, mely tüzet fogott. — Már félméternyi területen égett a szalma, mikor Benczik visszatért az istállóba, és kétségbeesett erőlködéssel igyekezett a tüzet puszta kezével elnyomni. Igy történt, hogy mindkét kezén és arcán oly sulyos égési sebeket szenvedett, melyeknek gyógyulása heteket fog igénybe venni.

— **Épitési hir.** A szepetneki ág. evg. hitközség a paplak épitését vállalatban kiadta Bölcsföldy János nagykanizsai lakós épitész urnak 18,600 korona összegért. Szepetnek 1910. január 11.. ág. evg. gyülekezet.

Megjelenik minden hétköznapon este 6 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYKANIZSA
Kazinczy-u. 3.

Telefon-szám: 78.

ZALA

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva:		Postai szétküldéssel:	
Egy hóra	1.20 K.	Egy hóra	1.50 K.
Negyedévre	3.50 „	Negyedévre	4.50 „
Félévre	7 „	Félévre	9 „
Egész évre	14 „	Egész évre	18 „

Egyes szám ára 6 fillér.

XXXVII. évf. 16. szám. | Nagykanizsa, péntek, 1910. január 21. | Kiadótulajdonos: Zala Hirlapkiadó és Nyomda Rt.

Lássunk világosan.

Nagykanizsa, január 20.

A ködfátyol, amelyet bécsi cselszövény sok mesterkedéssel a magyar politika szemhatárára boritani törekedett, eloszlott. Az egész magyar nemzet világosan látja a helyzetet. Elrejtőzött szándékok, alattomban érlelt tervek napfényre kerültek. A magyar nemzet tudja s tudásában többé semmi föltevés, álhiresztelés, ugratás, ámitás meg nem ingathatja, tudja, hogy mit akar Bécs.

S tudja immár nemcsak a célt, hanem a célhoz vezető taktikai módszert is. A cél, amely Bécset vezeti, az erős és egységes magyar nemzet letörésére, — az ehhez természetszerűen vezető ut a magyar nemzeti erők összeveszejtése, fölaprózása, szétforgácsolása.

Egységes táborral szemben, amely a nemzeti érzéstől áthatott elemek óriási tömegét foglalja magában: az osztrák cselszövény nem járhat el eredményesen. Az ily táborral vivott harc azonos az egész nemzettel való nyilt szembeszállással. A nyilt szembeszállástól pedig óvakodni kell a Bécsi ármánynak, mert végzetes következményekkel jár Ausztriára és a nagyhatalmi állásra is.

Tehát ugyanazt a taktikát kell követnie, melyet Ausztriában követett. Mint ott törmelékekre bontotta a pártokat, hogy apró csoportok sokaságával kedve szerint operálhasson, úgy Magyarországon is azt akarja elérni, hogy egységes nemzeti tábor helyett a szertehullott, egymással vetélkedő, egymás ellen kijátszható párttöredékkel dolgozhasson kénye-kedve szerint. Az erős nagy nemzeti közvélemény romjain támadt törmelékek azután nem akadályozhatják meg többé a Gesammtmonarchie, a császári birodalom fölépitését.

Régi, nagyon régi taktikai fogást követ ebben Bécs, a divide et impera jelszavát, amely amennyire régi annyira uj marad örökké. Nem is lep meg bennünket, hogy ehhez az ódon eljáráshoz folyamodik, hisz az ármány a legkülömbözőbb korszakokban s államokban rendszerint hasoló eszközökkel él. Az abszolutizmus régi rekvizitumai ezek s a lelemény-hiuság mindig is ehhez fog visszatérni.

A meglepő a dologban csak az, ha a magyar nemzet, amelynek évezredes politikai iskolázottsága van, nem venné észre az ócska fogást és a maga benső szétszadozásával ujból igazolná, hogy a régi furfanggal, a régi ármánnyal még mindig lehet boldogulni. Jobb véleményünk van nemzetünk érettségétől, semhogy lehetőnek tartanók az ily elemi, mondhatnók paraszt-fogás sikerét.

A bécsi taktika nem is vezethet sikerre. A magyar nemzetet elemeire bontani nem sikerülhet. Nagy nemzeti táborbol nem lesz apró, szétszórt csapatok keveréke. S hasztalan eszeinek ki ennek elérése céljából bármily jelszót. Igy hiába állanának elő oly jelszóval, amilyen a 67-es pártok koncentrációja.

Az egész ugynevezett 67-es koncentráció csak ürügy. A voltaképeni cél az, hogy a nemzeti erőkben rejlő benső összetartás e jelszó segitségével is megtöressék. Hogy teljes káosz következzék be. A benső bomlasztás a voltaképeni cél, amelyet Bécs követ, hogy a magyar párt-élet atómokra szakadjon.

E bécsi célzat még világosabbá teszi minden magyar ember előtt azt, amit ugy is tud: hogy össze kell tartanunk. Minél erősebben törekszik arra Bécs, hogy pártjainkat széjjelbontsa, felaprózza s igy valamennyit könnyü szerrel letiporhassa: annál erősebben kell feltámadni a törekvésnek, amely a nemzeti erők tömöritését tüzte ki célul. Ezerszeresen ismert primitiv taktikai fogásokkal a nemzetet tévutra vezetni, kijátszani és azután eltaposni nem lehet. Tudjuk mit akar Bécs, tudjuk, mily uton akarja s tudjuk, mikép hiusitsuk meg fondorlatát.

Herczeg Ferenc minisztersége.

Saját tudósitónktól —

Khuen-Hédervary gróf barátai sokakat beszéltek arról a táviratról, melyet a miniszterelnöknek kézbesitettek a Szervita-téri Teleky-palotában.

A telegramm, melynek nem volt aláirója, igy hangzott:

„Minden ujság napok óta hirdeti, hogy Ekszcellenciád még mindig nem talált alkalmas kultuszminisztert a kabinetjébe. Akarja tudni, miért nem talált? Én megmondom. Mert Magyarországon uzus, hogy analfabétákat ültetnek a miniszteri székekbe. Csak itt történhetik meg, hogy a kultuszmiszter abszolute nem ismeri az élő irodalmat s a művészetről sincs sokkal több fogalma, mint arról, hogy ezidőszerint kicsoda a svájci szövetségtanács elnöke. Miért mindig a meggárgyult, tehetetlen stréberek és nagyképü politikusok közt kereskednek? Én tudok egy férfiut, akinél jobb kultuszminisztert képzelni se lehetne: Herczeg Ferencet. Kitünő iró, igazi kulturember, a politikába is belekóstolt. — Hiszen éveken át az Ekszcellenciád pártjába tartozott, — miért ne ülhetne ő be a hold-utcai palotába? Franciaországban egy ujságiróból miniszterelnök lett — Clemenceaura gondolok — nálunk, ha már egy ujságirót miniszterséggel kitüntetnek, legföljebb Günther Antalt választják ki a sok közül. Miért

A kanizsai takács-céh ládája.

Irta: **Halis István.**

III.

A céh minden esztendőben *lakozást* tartott, mely óriási vigásság között néha három napig is eltartott.

A legérdekesebb, hogy a lakozásokról és azok költségeiről még csak emlités sincsen a följegyzésekben. Pedig majdnem minden pénzt a lakozás emésztett föl.

Ellenben minden év elején a jegyzőkönyvben ilyenforma megjegyzés van:

Összeszámolás után maradt még: 48 frt 3 krajcár. Vagyis a lakozás költségeit igy számolták el:

Az ujabb (1854. évben megkezdett) *Jövödelmi és Kiadási Laistrom könyvből* közlök néhány tételt, részint érdekességüknél fogva, részint azért is, mert e családok maradékai most is élnek Kanizsán.

Évek szerinti sorrendben ezek:

1856 december 19-én bejött a Czéhbe *Pintér István*, fizetett . . . 25 f.

1858. február 26-án *Halis Pál* Czéhbe állást és Duplért is lefizette össz. 37 f. 40

1858. május 28-án *Tibolt József és Takáts József* Duplérpénzt lefizették 11 frt.

U. e. megirt napon *Francsics Miklósné* kántort befizetett . . . 24 kr.

1858. dec. 17-én *Sneff László* az Remekjét a midőn bemutatta és Mestér emberré felvétetett, fizetett . . . 20 frt.

1859. *Francsics József* Annya helyett fizetett Kántort a mult évre . . . 24 kr.

1859. május 2 án az *előbbenyi Ászlónkér* kaptunk . . . 5 f.

1859. januárius 20-dik napján a midőn *Benedek József* megválasztott Czémesterhez *elhordozóskodtunk* volt kiadás 3 f. 29 k.

1860. évbeni költség között előfordul:

5. *Halis Páll* temetésekor kÿment Jász kocsira . . . 3 f. 50.

9. Egy Szál *Spányor viasz* . . . 14 kr.

1860. dec. 21-én *Mátyás Páll* Czébe állótul bejött . . . 41 f. 51 kr.

1861. évben *Logár János* Cántort fizetett . . . 40 kr.

1862. évben *Csányi János táblajárást* fizetett . . . 1 f. —

1862. évben Uj *szemihál lova* Csináltatott . . . 6 f. 10 kr.

1863. évben Egy leány *pénzes temetésé* . . . 8 f. —

1863. évben a komáromi *égetteknek* 50 kr.

1864. évben már részletesebben van bejegyezve az uj céhmester *hordozóskodásakor* felmerült kiadás:

1 akó bor	4 f. 50 kr.
Kenyér	2 f. — kr.
2 szalonna	1 f. — kr.
Fuvar	50 kr.
3 szál gyertya	21 kr.

1865 február 5-én Egy *éget* Takátsnak . . . 20 kr.

1866 junius 10-én eladatott egy pár duplér tányér . . . 80 kr.

1866 január 21-én (hordozóskodás):

a) 1 akó bor . . . 6 f. — kr.

b) fuvar . . . 20 kr.

c) 9 és fél font *Sunka*, fontja 30 kr. és 1 tányér *kocsonya*, összesen 2 f. 88 kr.

d) 2 szál gyertya . . . 14 kr.

e) Kenyér per 50 kr., összesen 1 f. 50 kr.

1866. évbeni kiadás között:

16. *Sz. Mihállova preperatis* . . . 30 kr

1867. sept. 15-én *Pietyka Ferenc* táblajárást fizetett . . . 1 f. —

1868. febr. 23-án *fel osztottunk* 29 f. —

U. a. évben Czéhek. javitása fejében a *Ministeriumhoz* . . . 2 f. —

1869. évben *Szalai Károl Szolgáló mesteri váltságot* fizetett . . . 1 f. —

1870. sept. 11-én *Kapitány István Czéh állást* fizetett . . . 1 f. —

1871. január 29 én *büntetés pénz* — 50 k

1871. jan. 29-én *Kálháru* . . . 3 f. —

1871. *Cérk Mihály szabadétottaktól* és *szegödtettekkért* fizetett . . . 3 f. 20 kr

1871. évben *Zászlóra* való Kereszt csinálás . . . 2 f. —

1872. *Ánhofer* fizetett Szent mihály lováért . . . — 20 kr

1872. Négy lámpa csinálás került 50 f. 40 kr

(Ez a négy lámpa maig is megvan Pahocsa István Petőfi-uti házának padlásán.)

1873. Lámpások tisztogatásáért 1 f. 20 kr

U. a. Lámpásoknak ládacsináltatása 5 f.

1873. május 14-én lámpába 4 darab gyertya . . . — 40 kr

Az *utolsó* bejegyzések az 1881. évről:

1881. sept. *Francsics József* temetésére kocsiért . . . 3 f. 50 kr

U. akkor 4 szál gyertyáért — 40 kr

A *legeslegutolsó* bejegyzés:

1882. január 22-ikén Kapitány István *lemondási díja* . . . 2 f. 10 kr

Most pedig hogy igy nagyjában megismertettem a céh láda tartalmát, az lesz a legelső tennivaló, hogy a város ácsmestere szedje szét a ládát, és a kettős fenék titkát fürkészsze ki.

(Vége.)

KARDINAL villamos üzemü légfütésü kávépörkölde.

Finom „KARDINAL“ pörkölt kávé ⅛ kg.	K 1.80	a legzamatosabb válogatott kávéfajok vegyüléke.
Igen finom „KARDINAL“ „ ⅛ „	„ 2.20	
Legfinomább „KARDINAL“ „ ⅛ „	„ 2.60	

Félóránkint friss pörkölés.

SCHWARZ és TAUBER cégnél Nagykanizsa.